

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Hildegunn Gjengedal
+47 90 51 83 79

Vår dato
23.09.2016
Deres dato
30.06.2016

Vår referanse
16/00529-2
Deres referanse

Høringsvar om opprettelsen av dagligvareportal

Norges Bondelag ønsker med dette å komme med sitt høringsinnspill om opprettelsen av en dagligvareportal.

Våre medlemmer er avhengige av en velfungerende verdikjede fra maten blir produsert til den kommer fram til forbruker. Som to regjeringsoppnevnte utvalg (Matkjedeutvalget og Dagligvarelovutvalget) har påpekt fungerer det norske dagligvaremarkedet ikke tilfredsstillende. Det viktigste tiltaket som ble foreslått fra utvalget var innføring av en Lov om god handelsskikk. Regjeringen har dessverre ikke fulgt opp dette forslaget. Norges Bondelag mener en slik lov ville ha vært et viktig bidrag til å få en bedre fungerende verdikjede for mat.

Matkjedeutvalget foreslo også i NOU 2011:4 som ett av flere tiltak etablering av en dagligvareportal. Den skulle være et verktøy for å lette forbrukernes muligheter for å kunne sjekke vareutvalg, kvalitet og for å kunne gjennomføre prissammenligninger. Den mer opplyste kunden ville så kunne bidra til skjerpet konkurranse og dermed økt sannsynlighet for at forbrukeren får del i eventuelle gevinster kjedene henter ut som følge av økt kjøpermakt. Matkjedeutvalget ønsket en dagligvareportal som i størst mulig grad bidrar til at den enkelte forbruker får perfekt informasjon om alle alternative valg som er tilgjengelige i markedet. Utvalget la vekt på to hensyn som måtte ivaretas: At informasjonen er fullstendig og at den blir løpende oppdatert. Matkjedeutvalget pekte også på at portalen skal gi muligheter for å rangere produkter både etter pris og egenskaper, så det er like enkelt å for eksempel finne fram til økologiske alternativer som laveste pris. Dagligvareportalen hadde ifølge Matkjedeutvalget som formål å sammenstille, formidle, forenkle og gi tryggere handel for forbrukeren. For aktørene i matkjeden skulle det føre til større åpenhet rundt priser, produktegenskaper og markedsstrukturer, skjerpet konkurranse og en arena for å presentere produkter overfor kundene. Intensjonene ble videreført av stortingsflertallet.

Norges Bondelag mener det er viktig at forbrukeren har tilgang på relevant og god informasjon om produktene fra våre produsenter. Dagligvareportalen kan være et bidrag for å øke og forenkle tilgangen på informasjon om matvarer. Samtidig er det en fare for at

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Postboks 9354 Grønland 0135 OSLO	Besøksadresse: Landbrukets Hus, Schweigaardsgate 34 C 0191 OSLO	Telefon: 22 05 45 00	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no
Norges Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto:: 8101.05. 91392	Internett: www.bondelaget.no

Vår dato	Vår referanse
23.09.2016	16/00529-2

portalen vil øke fokuset på pris på bekostning av kvalitet. Pris er et enklere rangeringsmål i en slik sammenstilling enn kvaliteten på akkurat det produktet du finner i butikken. Særlig for råvarer som f.eks frukt og grønt, vil det være vanskelig å vurdere kvaliteten på nøyaktig produkt via en nettportal. Pris er viktig for forbruker, men et for sterkt press på lave priser kan på sikt gi priser som ikke gjenspeiler de reelle produksjons- og omsetningskostnadene av varen. Interesseorganisasjonen for distriktsbutikker peker også på at det sterke prisfokuset kan føre til handelslekkasje og mindre omsetning for distriktsbutikkene. Disse butikkene er svært viktige for våre medlemmer og for bygdene der de bor.

Det kan stilles spørsmålstegn ved hvor god informasjon forbruker vil få om den faktiske prisen hvis man kun kan benytte aggregerte og/eller historiske priser. Det blir i høringsnotatet pekt på at det er nødvendig å begrense muligheten for å hente ut informasjon om pris fra portalen på hver enkelt vare, pga fare for stilltiende priskoordinering. Spørsmålet er da hvilken verdi en slik aggregert pris har for forbruker i det han/hun er på veg til butikken. Det er tvilsom om dette er i tråd med Matkjedeutvalgets anbefaling om å ivareta hensynet til «...at informasjonen er fullstendig, og at den blir løpende oppdatert», og at «...informasjonen forbrukeren mottar er korrekt og gyldig i kjøpsøyeblikket».

Et annet spørsmål gjelder finansieringen av ordningen. Som det framgår av høringsnotatet skal portalen finansieres over statsbudsjettet med 7 millioner kroner første året, og 6 millioner kroner årlig i de påfølgende årene. I høringsnotatet blir det argumentert for at dette er små beløp i forhold til den sannsynlige samfunnsøkonomiske gevinsten av økt konkurranse. Dette vil etter vår mening likevel komme an på i hvor stor grad portalen virkelig fører til økt konkurranse, særlig sett i forhold til at forbruker ikke kan forholde seg til sanntidspriser i portalen.

Departementet skriver også at de ikke kan se bort fra at visse kostnader vil overføres til forbruker i form av høyere priser. Portalen vil altså kunne påføre forbrukeren økte kostnader, noe som neppe var intensjonen med portalen. Vi har heller ingen garanti mot at dagligvarehandelen overfører disse økte kostnadene bakover i verdikjeden til industri og råvareprodusenter.

Norges Bondelag mener en dagligvareportal kan være et godt verktøy for forbruker til å orientere seg om pris, kvalitet og vareutvalg, men det forutsetter at prisfokuset ikke overskygger fokus på kvalitet, og at forbruker virkelig har god nytte av portalen. Forslaget som ligger på bordet ser ikke ut til å gi forbruker tilfredsstillende informasjon om faktisk pris i butikk i kjøpsøyeblikket, og kan vanskelig gi forbruker all nødvendig informasjon om kvalitet og pris på det reelle produktet han eller hun møter i butikk. Kostnadsbildet og kostnadsfordelingen med portalen er fremdeles uklart, og gevinsten til forbruker er usikker. Vi frykter at dagligvareportalen slik den foreligger nå ikke tilfredsstiller Matkjedeutvalget og Stortingets ønske om korrekt og gyldig informasjon, og kan gi økt fokus på pris framfor vares kvalitet.

Med vennlig hilsen
Elektronisk godkjent, uten underskrift
Anne Thorine Brotke

Hildegunn Gjengedal